

INTERACCIÓ17

Ciència i cultura: restablím la connexió

Barcelona, CERC-CCCB, del 18 al 20 d'octubre

La biennial **Interacció** és un esdeveniment de referència en matèria de polítiques i gestió cultural que la Diputació de Barcelona organitza regularment des de l'any 1984 (podeu consultar més informació sobre les edicions anteriors a <http://www.diba.cat/web/cerc/interaccio>). L'edició d'enguany, que tindrà lloc a la Casa de la Caritat entre els dies **18 i 20 d'octubre**, estarà dedicada a explorar les relacions entre **ciència i cultura**, fet que iniciarà una nova línia de treball de la Diputació de Barcelona.

La presència de la ciència i de la tècnica adquireix una importància creixent. Ni les nostres ciutats ni les nostres vides s'expliquen, avui dia, sense els notables avenços científics i tecnològics i els seus impactes urbanístics, econòmics i socials. Tanmateix, la integració en termes polítics, estratègics i de gestió és encara insuficient, i el desig d'una «tercera cultura», manifestat al llarg de les darreres dècades, que integri art i humanitats, ciències i tècnica, segueix sent encara una assignatura pendent.

Interacció 2017: Restablím la connexió comptarà amb conferències, debats, presentacions i un seguit d'activitats diverses a l'entorn dels quatre eixos complementaris que configuren el programa:

- La divulgació de la cultura científica i tecnològica
- El diàleg entre la cultura científico-tecnològica i la cultura artístic-humanística
- Sostenibilitat, ètica i coneixement
- Ciència i construcció de la ciutat

ELS PÚBLICS D'INTERACCIÓ 2017

Interacció 2017. Restablím la connexió s'adreça a: responsables polítics i tècnics d'administracions públiques territorials vinculats amb departaments de cultura, ciència i tecnologia, així com persones amb responsabilitats diverses en organitzacions privades o associatives vinculades amb el món de les arts i les humanitats. Eventualment, és també obert al públic en general amb un interès manifest en la matèria de què es tracta.

EIX “LA DIVULGACIÓ DE LA CULTURA CIENTÍFICA I TECNOLÒGICA”

Coordina, presenta i modera les sessions: Irene Lapuente

La ciència és la creació de coneixements i valors per part de l'ésser humà. És, per tant, una expressió cultural més. Com tot bé cultural, depèn de cada societat, en funció del temps i els prejudicis socials. Inclou sempre la ideologia i, per tant, una escala de valors i d'interessos. Tot i que aspira a l'objectivitat i es basa en el mètode científic i el «peer to peer review» per tal d'intentar assolir els objectius, no deixa d'estar lligada al pensament i les vivències humanes.

Al llarg dels darrers anys, la ciència està sortint del seu espai elitista, i la seva presència a la ciutat està adquirint una importància creixent. No podem ser ciutadans responsables que escullen el seu model social i les seves lleis, sense incorporar coneixements científics en la nostra tria. És per això que la ciència està incrementant els seus esforços per apropar-se a la ciutadania, i els ciutadans estan integrant la ciència, i en especial la tecnologia, en el seu dia a dia, gairebé sense adonar-se'n.

Darrerament, la comunicació i la divulgació científica han viscut algunes transformacions significatives. Si fa un temps, abans de l'aparició d'Internet a les nostres vides, mostrar objectes exòtics o potser fins i tot fenòmens físics era suficient, ara es necessiten més estratègies i més escolta per comunicar ciència. En primer lloc, ha calgut actualitzar la disciplina. Actualment la cultura científica es promou tant analògicament com digitalment. En segon lloc, ha calgut hibridar-la amb altres disciplines: la transdisciplinarietat és ja una realitat. Finalment, ha necessitat obrir-se a la participació col·lectiva.

EIX “EL DIÀLEG ENTRE LA CULTURA CIENTÍFICO-TÈCNICA I LA CULTURA ARTÍSTICO-HUMANÍSTICA”

Coordina, presenta i modera les sessions: Josep Perelló

El maig del 1959 el físic i novel·lista anglès Charles Percy Snow va pronunciar una conferència a la Senate House de Cambridge amb el títol de «Les dues cultures». En síntesi, la seva tesi era que el trencament de la comunicació entre les ciències i les humanitats i la manca d'interdisciplinarietat és un dels inconvenients principals per a la resolució dels problemes mundials. La conferència va donar lloc a l'edició d'un llibre amb el mateix títol, el qual s'ha acabat convertint en un clàssic de referència obligada quan es planteja la qüestió de les relacions (o de la manca de relacions) entre la cultura artístico-humanística i la cultura científico-tècnica.

Gairebé seixanta anys més tard, el lloc de la ciència i de la tècnica a les polítiques per a la cultura segueix sent pràcticament inexistent, tant com les relacions entre ambdues cultures llueixen per la seva absència. Fet que, paradoxalment, no sempre ha estat així: al món clàssic les funcions convencionals de

la mimesi (repetició de models subjectes a un cànon) i de la poiesi (invenció per desplaçament o integració de dues realitats preexistents) eren presents tant en l'esfera artístic-humanística com en l'esfera científico-tècnica de manera totalment diferent com ho han estat durant el Renaixement, la modernitat i el món contemporani.

Dotar de continguts científics i tecnològics els nostres espais i programes culturals segueix sent una assignatura pendent. També ho és la manca de proliferació de laboratoris on artistes i pensadors, científics i tecnòlegs puguin treballar sobre temes i problemes compartits, innovant plegats. També cal estimular en transversal el debat sobre les implicacions ètiques i filosòfiques de bona part de les transformacions del món contemporani.

EIX “SOSTENIBILITAT, ÈTICA I CONEIXEMENT”

Coordina, presenta i modera les sessions: Josep Ramoneda

Hi ha un humanisme bio-eco-ciber? La ciència pot ser humanista? La tecnologia podrà amb tot? Algú ha de parlar del bé i del mal, del bell i del sinistre, de la veritat i de l'error, sense prejudicis, perquè el prejudici és incompatible amb el coneixement. Algú ha de defensar la humanitat de l'home —no tot és possible, tot podia haver estat d'una altra manera— i la singularitat de la creació. I això correspon a les humanitats. Algú ha de defensar el plaer d'allò no necessari en termes d'eficiència i de resultats, la insuperable condició dels discursos com el filosòfic que, en la mesura que són prescindibles —amb criteris d'eficiència econòmica— poden ser més lliures que cap altre. Algú ha de seguir donant sentit a l'home clonat o a l'home de les mil pròtesis. El pensament ha abandonat el principi de la sospita per convertir-se en discurs de legitimació. És un camí. Però no farà res més que augmentar la seva irrellevància: qui s'entrega no es fa respectar. Dit en clau camusiana: l'home és la força que tot ho crea i la font dels nostres valors. L'única cosa que se'ns demana és «ser capaços, com Proust, de veure la realitat amb uns altres ulls», que no siguin els de les idees rebudes.

Les descobertes científiques i les invencions tecnològiques posen cada cop més en crisi l'entrellat moral, ètic i deontològic en el qual la humanitat basa la seva existència individual i col·lectiva. Aquest qüestionament sens dubte és cultural, però també acaba tenint una projecció inequívoca en les polítiques i els marcs normatius —existents i futurs. Eines legals de caràcter global com l'Agenda 21 de la Cultura, promoguda per CGLU l'any 2004, en la qual s'aposta per un «quart pilar» del desenvolupament sostenible basat en la cultura, o la Convenció de la Diversitat d'UNESCO (any 2005), en la qual emergeix una nova categoria, la diversitat, equiparable a allò que temps enrere van significar la llibertat i la igualtat com a principis rector del diàleg entre la ciutadania i l'Estat, i fins i tot els nous 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible per a l'any 2030 de les Nacions Unides (adoptats l'any 2015), obliguen a repensar radicalment les fronteres entre la sostenibilitat, l'ètica i el coneixement.

EIX “CIÈNCIA I CONSTRUCCIÓ DE LA CIUTAT”

Coordina, presenta i modera les sessions: Gemma Sendra

Invertir en ciència des dels governs, ja siguin estatals, regionals o d'abast local, probablement sigui una de les apostes més efectives per incrementar el progrés i el benestar dels seus territoris i de la ciutadania que els habita. Una inversió que no només és econòmica: atreure inversions, captar talent, projectar-se vers l'àmbit internacional o contribuir a la divulgació de la cultura científico-tècnica entre capes cada cop més àmplies de la població constitueixen també bones maneres de fer-ho. Aquesta inversió requereix, tanmateix, un criteri estratègic conjunt (sovint hi ha iniciatives disperses, sense una vertebració política efectiva), així com instruments actualitzats i específics: infraestructures, operadors... Nogensmenys, són necessàries economies d'escala que de vegades queden pel damunt o per sota de la dimensió de la ciutat, tant com el treball en xarxa amb altres territoris propers o llunyans, semblants o diversos.

Catalunya i Barcelona han fet, en els darrers vint anys, una aposta decidida per la ciència. La major part d'aquest dinamisme científic, però, es concentra en l'àrea de la biomedicina. En canvi, aconseguir una major sostenibilitat social, econòmica i ambiental s'ha convertit en el desafiament global més peremptori. Les alarmes llançades en les darreres dècades per l'estament científic en les cimeres de les Nacions Unides o la inclusió prioritària d'aquestes temàtiques en els programes Horizon 2020 de la UE fan palesa la importància i el consens que els reptes són socialment i majoritàriament globals, i que cal ajudar a aprofundir en el debat, avançar en la innovació i definir una nova agenda política capaç d'abordar amb èxit els reptes que tenim al davant.

INSCRIPCIONS

Trobareu el formulari d'inscripció en els enllaços següents:

- Si sou treballadors públics dels ajuntaments de la província de Barcelona i de la Diputació de Barcelona, feu la inscripció només a través del GestForma, aquí:
http://aplicacions.diba.cat/gestforma/publico/detalleedicion.jsp?idapr=&id_edicion=6801
- Si no formeu part d'aquest col·lectiu, feu la preinscripció al formulari a través d'aquest enllaç:
<https://formularis.diba.cat/interaccio-cultura-i-ciencia-restablim-connexio>

Recordeu que podeu seguir totes les actualitzacions i els documents previs a través de la comunitat virtual Interacció: <http://interaccio.diba.cat>

Amb la col·laboració de:

	Eix 1: La divulgació de la cultura científica. Irene Lapuente
	Eix 2: El Diàleg entre la cultura científico-tècnica i la cultura artísticó-humanística. Josep Perelló
	Eix 3: Sostenibilitat, ètica i coneixement. Josep Ramoneda
	Eix 4: Ciència i construcció de la ciutat. Gemma Sendra

Dimecres 18 d'octubre 2017

	Sala Teatre CCCB	Sala Raval CCCB	Auditori CERC	Aules CERC	Plató CERC
16:30	ACREDITACIONS				
17:00	Inauguració institucional				
17:30	Conferència Lluís TORNER: Per què considerem que la ciència és cultura?				
18:30	Taula rodona; Irene LAPUENTE, Josep PERELLÓ, Josep RAMONEDA, Gemma SENDRA: Ciència i cultura, restablím la connexió. Presenta i modera: Eduard MIRALLES				
20:00	SOPAR DE BENVINGUDA AL PATI MANNING				

Dijous 19 d'octubre 2017

	Sala Teatre CCCB	Sala Raval CCCB	Auditori CERC	Aules CERC	Plató CERC
9:30	Ponència; Fermín SERRANO: Ciència ciutadana	Presentació; Rosa FERRÉ: Espai BETA CCCB	Presentació; Marta CANO: projecte BiblioLab de la Gerència de Serveis de Biblioteques DIBA	ESPAI MAKER	
11:00	PAUSA CAFÈ				
11:30	Taula rodona; Yayo HERRERO, Ricard SOLÉ, Laura BENÍTEZ, Tomàs MARQUÈS: Llibertat i diversitat en el món cyber, bio i eco , Modera: Josep RAMONEDA	Presentacions: - La Fura dels Baus , Pep GATELL - Playmodes , Santi VILANOVA Modera: Lluís REALES	Presentacions: - Programa de ciència ciutadana de l'ICUB , Diana ESCOBAR - Estudi sobre la difusió de La cultura científica a Catalunya , Antoni NICOLAU	ESPAI MAKER	Arnau VILARDEBÒ: "88 infinits"
12:30	Conferència plenària; Jorge WAGENSBERG: Teoria de la creativitat: Ecllosió, grandesa i misèria de les idees				
14:00	PAUSA DINAR				
15:30	Taula rodona: Javier MARTIN, Carme TORRA i Elisabeth VILADECANS. "Ciència i construcció de la ciutat" Modera: Gemma SENDRA	Presentació de projectes: - Ateneu de fabricació de La fàbrica del Sol , Alfons MIAS - Principia.io , Enrique ROYUELA - Citilab Cornellà , Javier González.	Presentació; Eugènia BALCELLS i Eulàlia BOSCH: Retrospectiva i obra recent Presenta: Lluís REALES	ESPAI MAKER	Arnau VILARDEBÒ: "88 infinits"
16:30	Diàleg: Vicenç ALTAIÓ i Juan INSUA; Nous medis i nous mitjans. Noves retòriques i noves pragmàtiques	- Imatgeria tradicional i impressió digital en 3D , Manel OLLÉ - OdourCollect , Rosa ARIAS	Ponència; Manel PONS: Blockchain i cultura		
17:30	PAUSA CAFÈ				
18:00	Ponència; Mónica BELLO: Art i ciència al CERN de Ginebra		Presentacions: - Museu del Gas , Eva BUCH - Museu de les matemàtiques de Cornellà , Pau SENRA i Guido RAMELLINI	ESPAI MAKER	Arnau VILARDEBÒ: "88 infinits"
19:00	Ponència; Enric PUIG PUNYET: Contra el papanatisme digital				

Divendres 20 d'octubre 2017

	Sala Teatre CCCB	Sala Raval CCCB	Auditori CERC	Aules CERC	Plató CERC
9:30	Taula Rodona; Lluís NOGUERA (CosmoCaixa), Anna OMEDES (Museu Blau) i Jaume PERARNAU (MNACTEC): Vells i nous espais per a la divulgació científica Modera: Vladimir DE SEMIR	Taula rodona; Iris HEITZINGER, Natalia JIMÉNEZ, Pau GARCIA, Tere BADIA: Ciència i arts Modera: Irene LAPUENTE	Presentació; Ramon SANGÜESA, Emma PIVETTA i Ignasi ALCALDE: Estudi "Les dades culturals: consideracions ètiques, problemes i oportunitats"	ESPAI MAKER	Arnau VILARDEBÒ: "88 infinits"
11:00	PAUSA CAFÈ				
11:30	Taula rodona; Representants dels Ajuntaments de Barcelona, Sant Cugat del Vallès, Cerdanyola del Vallès, Castelldefels i Viladecans, Mateo VALERO (Superordinador MARE NOSTRUM), Ramon PASCUAL (sincrotró Alba), Representant del ICFO a confirmar: Ciència i cultura al territori Presenta i modera: Gemma SENDRA			ESPAI MAKER	
12:30	Acte de cloenda; Intervencions dels relators dels quatre eixos temàtics. Eduard MIRALLES, Juanjo PUIGCORBÉ.				
14:00	Visita al sincrotró ALBA (UAB). Visita a l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO) Visita al superordinador NÒSTRUM (UPC)				